

№ 37. – С. 887–893; Петр Могила, митрополит Киевский // Там само. – № 47. – С. 1147–1160; № 48. – С. 1177–1191; № 51. – С. 1268–1278; № 52. – С. 1298–1306; Сподвижники Петра Могилы в борьбе его с унией в Юго-Западном крае России // Там само. – № 53. – С. 1315–1327; Речи, произнесенные на полковых и эскадронных праздниках 2-го Лейбгусарского Павлоградского его величества полка в 1875–1879 гг. в г. Сувалях. – СПб., 1881. – 76 с.; Речь // Юбилейное празднование в Русском собрании в Варшаве 19 февраля 1889 года двадцатипятилетней годовщины устройства крестьян в Царстве Польском. – Варшава, 1889. – С. 5–22.

Арх.: IP НБУВ. – Ф. 175. – №№ 59/4–59/6; ЦДАУК. – Ф. 711. – Оп. 1. – Спр. 2721; Оп. 2. – Спр. 5152; Оп. 3. – Спр. 539.

Опубл. дж.: Памятная книжка Варшавской губернии на 1894 год. – Варшава, 1894. – С. 22, 208; Памятная книжка Суваляхской губернии на 1896 год. – Суваляхы, 1896. – С. 34, 48, 152; [Те саме] на 1897 год. – Суваляхы, 1897. – С. 51, 61, 152, 187, 239–260; [Те саме] на 1898 год. – Суваляхы, 1898. – С. 51, 61, 158, 195, 256–286; [Те саме] на 1899 год. – Суваляхы, 1899. – С. 242, 244, 257–259, 261–267; [Те саме] на 1900 год. – Суваляхы, 1900. – С. 195, 248; [Те саме] на 1901 год. – Суваляхы, 1901. – С. 195, 254, 256; [Те саме] на 1902 год. – Суваляхы, 1901. – С. 156, 206, 207; [Те саме] на 1904 год. – Суваляхы, 1904. – С. 169, 217, 218; [Те саме] на 1907 год. – Суваляхы, 1907. – С. 183, 236, 237; *Страшкевич Н. И., прот.* Летопись двадцатипятилетия Холмского православного Свято-Богородицкого братства (1879–1904 гг.). – Холм, 1908. – С. 173; Извлечение из журналов Совета Киевской духовной академии за 1908–1909 учебный год. – К., 1909. – С. 133–134; Акты и документы, относящиеся к истории Киевской Академии. – Отд. III (1796–1869 гг.). – Т. 5 (1823–1869 гг.) / с предисл., введ. и прим. проф. прот. Ф. И. Титова. – К., 1915. – С. 656–659, 693–695.

Літ.: Альманах современных русских государственных деятелей. – СПб., 1897. – С. 636–637; Губернии Российской империи. История и руководители. 1708–1917 / под общ. ред. Б. В. Грызлова. – М., 2003. – С. 283 [дату призначення Б. на посаду губернатора у кн. вказано неправильно. – М. Т.]; *Шилов Д. Н.* Неопубликованные материалы к «Русскому провинциальному некрополю» в фондах Российского государственного исторического архива. – Режим доступа: <http://www.petergen.com/publ/shilovrpnrgia.shtml>. – Назва з екрана.

М. Л. Ткачук

БОЙЧУК Андрій Миколайович [рос. Бойчук Андрей Николаевич] (02[14].11.1884–07.07.1941), ієрей, студент КДА та КПБА – священнослужитель РПЦ, один із очільників київ. йосифлян.

Нар. у с. Скригичин (польс. Skryhiczyn) Грубешовського пов. Люблінської (з 1912 –

Холмської) губ. (нині входить до гміни Дубенка Холмського пов. Люблінського воєводства, Республіка Польща) у багатодітній сім'ї селянина. Попри бажання здобути освіту, через скрутні матеріальні обставини тривалий час не мав змоги його реалізувати. Лише у 13-річному віці розпочав навчання у місцевій початковій школі (з 1897), однак вже наступного року мусив його перервати. З третьої спроби вступив до Холмської учительської семінарії, але через брак коштів для сплати за навчання та відсутність належної підготовки і видатних здібностей, що не давала змоги сподіватися на отримання стипендії, на 2-му курсі залишив навчання.

У пошуках заробітку пережив чимало пригод, відвідавши (переважно пішки) Київ, Москву, С.-Петербург і навіть Ясну Полян (від Льва Толстого отримав пораду вертатися додому та займатися землеробством, як справою, що є найближчою до природи і найкраще ошляхетнює людину; однак вирішив «держатися своїх мнень»). Зрештою, знайшовши роботу й заробивши гроші на навчання, повернувся до Холмської учительської семінарії, яку закінчив у 1906. Влаштувався на посаду вчителя зразкової школи при Холмській ДС (1906–07). З дозволу Св. Синоду в 1907 вступив до 3-го класу Холмської ДС, не складаючи іспитів із давніх мов, які раніше не вивчав. Під час навчання у семінарії брав активну участь у позабогослужбових співбесідах, що проводилися студентами і викладачами семінарії у Йоано-Богословській церкві м. Холма.

Отримав атестат Холмської ДС у 1912, хоча випускних іспитів з давніх мов не склав (через цю обставину тривалий час не міг реалізувати прагнення здобути вищу богослов. освіту). З 01.02.1913 обіймав посаду псаломщика церкви Турковицького Свято-Покровського жін. монастиря (нині – діючий монастир у с. Турковиці Люблінського воєводства). З 01.10.1913 служив псаломщиком у церкві Різдва Пресвятої Богородиці

с. Топольча Замосцького пов. Холмської губ. (нині – Люблінського воєводства). 01.01.1914 призначений на посаду 3-го священника Турковицького жін. монастиря. 19.01.1914 рукопокладений архієпископом Холмським і Люблінським Євлогієм (Георгієвським) у сан ієрея в Седлецькій соборній церкві. З 01.05.1914 – священник у с. Масломенч Грубешовського пов. (нині – Люблінського воєводства).

Під час 1-ї світової війни та австр. окупації Холмщини (з 1915) виїхав у евакуацію. Після 100-денного перебування у Калюзі мешкав у Москві (до 11.05.1916). Згодом переїхав до с. Судбіщі Новосильковського пов. Тульської губ. (нині – Новодеревеньковського р-ну Орловської обл. РФ).

Після скасування у травні 1917 вимоги складання вступних іспитів до духовних академій та дозволу приймати семінаристів-другорозрядників отримав змогу продовжити богослов. освіту. У серпні 1917 був зарахований до КДА. Після її остаточного закриття наприкінці 1919 (під час навчання Б. на 3-му курсі) з січня 1920 тимчасово виконував обов'язки священника у церкві с. Острійки на Київщині (нині – Білоцерківського р-ну Київ. обл.). З квітня 1921 мав обійняти новостворену парафію на хуторі побл. села, однак 02.02.1921 повернувся до Києва, аби продовжити навчання у відкритій з дозволу губвиконкому КПБА (прізвище Б. зазначено у збережених списках студентів за 1921 та 1922). Ймовірно, до закриття КПБА (за свідченнями Б. – у 1923; за поширеними даними – у травні 1924) встиг опанувати повний 4-річний академ. курс (в анкетних даних у 1930-х вказував про вищу освіту).

У 1923–26 мешкав на хуторі побл. с. Острійки. Згідно з призначенням єпископа Богуславського та Липовецького, вікарія Київ. єпархії *Георгія (Делієва)*, з лютого 1926 служив у Києві. Обіймав посаду 2-го священника у Свято-Покровському храмі на Солом'янці. Належав до групи київ. кліриків, які не підтримали Декларації Заступника Патріар-

шого Місцєблюститєля митрополита Сергія (Страгородського) від 29.07.1927 та відповідного Послання митрополита *Михайла (Єрмакова)* від 17.11.1927 стосовно цілковитої підтримки РПЦ рад. влади. Приєднався до опозиційного йосифлянського руху, пов'язаного із іменем митрополита Ленінградського Йосифа (Петрових). Наприкінці жовтня 1928 відвіз до Ленінграда письмове клопотання київ. йосифлян про безпосереднє духовне підпорядкування єпископу Гдовському Димитрію (Любимову) – фактичному очільнику та ідеологу йосифлянського руху після арешту митрополита Йосифа (Петрових). Під час особистої зустрічі з єпископом Димитрієм отримав його згоду. Кілька разів приїздив до Ленінграда в 1929–30 (зокрема у березні 1930 відвідав митрополита Йосифа). Мав право (поряд із ін. очільниками київ. йосифлян – священниками Анатолієм Жураковським, Леонідом Рохлицем та Дмитром *Івановим*) приймати віруючих до йосифлянських общин, що склались у Києві наприкінці 1920-х.

12.02.1931 заарештований у справі «контрреволюционной группы церковников, именовавшей себя Истинно-Православной Церковью»; обвинувачений в участі у цій структурі з 1928, виконанні функцій зв'язкового між її Київ. та Харків. філіями, а також Моск. і Ленінгр. центрами, поширенні контрреволюц. літ-ри та здійсненні антирад. пропаганди. Рішенням Особливої Наради при Колегії ОДПУ від 14.12.1931 засуджений за статтями 54-10, 54-11 КК УРСР на 3 роки таборів. Покарання відбував у Сибірському виправно-трудоному таборі (Маріїнський табірний пункт, Осинівський рудник, Єлбанська штрафна група – на території нинішньої Кемеровської обл. РФ). Працював чорноробом, тєсляром.

29.04.1933 заарештований у таборі за обвинуваченням в організації серед ув'язнених в Осинівських таборах архієреїв та кліриків «контрреволюционной церковно-монархи-

ческой группы»; 28.01.1934 термін відбування покарання подовжений на 2 роки; у 1935 засуджений ще на 5 років таборів.

Звільнившись 20.05.1939, у червні – грудні того ж року мешкав у м. Біла Церква на Київщині. Працював сторожем 2-ї Білоцерківської лікарні (15.06–21.08.1939) та вагарем на Білоцерківському птахокомбінаті (26.09–10.11.1939).

З грудня 1939 жив нелегально у Києві, змінюючи місце ночівлі щокілька днів. Таємно звершував богослужіння (у т. ч. – в оселі Олексія *Глаголева*). За деякими свідченнями, у червні – жовтні 1940 відвідував курси Червоного Хреста.

07.05.1941 заарештований утретє за обвинуваченням у здійсненні антирад. агітації та пропаганди під виглядом реліг. обрядів (стаття 54-10 КК УРСР). За обставинами воєнного часу 07.07.1941 засуджений рішенням НКВС та Прокуратури УРСР до вищої міри покарання. Розстріляний.

Реабілітований Прокуратурою УРСР 10.08.1989.

Арх.: ІР НБУВ. – Ф. 160. – №№ 904, 1484; ЦДАГОУ. – Ф. 263. – Оп. 1. – Спр. 60260, 65744. – Т. 8, 13, 20; Спр. 66901; ЦДІАУК. – Ф. 711. – Оп. 3. – Спр. 3928.

Опубл. дж.: О переменах по службе // Холмская церковная жизнь. – 1913. – № 4. – Ч. офиц. – С. 85; 1914. – № 1. – Ч. офиц. – С. 1; Епархиальные известия и распоряжения // Там само. – 1913. – № 20. – Ч. офиц. – С. 541–542; 1916. – № 9. – Ч. офиц. – С. 162–163; Епархиальная хроника // Там само. – 1914. – № 3. – Ч. неофиц. – С. 116.

Літ.: Соколовський О. К. Церква Христова, 1920–40 : переслідування християн в СРСР. – К., 1999. – С. 20; Шкаровський М. В. Иосифлянство : течение в Русской Православной Церкви. – СПб., 1999. – С. 8, 91–95, 124–125, 363; Бойчук Андрей Николаевич // Новомученики и исповедники Русской Православной Церкви XX века : [База даних ПСТГУ]. – Режим доступу: http://kuz3.pstbi.ccas.ru/bin/nkws.exe/ans/nm/?HYZ9EJxGHoxITYZCF2JMTcCid74gdS1We5slCHElTcGZeu-yPnAl9X6qV**. – Назва з екрана.

М. Л. Ткачук

БОШКО Володимир Ілліч [рос. Бошко Владимир Ильич] (25.03[06.04].1885–10.08.1949), випускник КДА – правознавець, освітянський діяч.

Нар. у с. Ісерлі Аккерманського пов. Бессарабської губ. * (нині – с. Ісерлія (рум. Iserlia) Бессарабського р-ну Республіки Молдова) у сім'ї селянина. Після закінчення Ізмаїльського ДУ (1895–1900) та Кишинівської ДС (1900–06) навчався у КДА (1906–10). У студентські роки брав участь у роботі Київ. релігійно-філос. тов-ва, створеного з ініціативи ліберальних професорів КДА у 1908. Наприкінці академ. курсу захистив канд. твір «Письменные памятники религиозного творчества (видения, знамения, сказания) в эпоху великой Московской смуты» (рукопис зберігається в ІР НБУВ), що здобув високу оцінку рецензентів – доц. В. Ф. *Іваницького* та проф. В. З. *Завитневича*. Закінчив навчання зі ступ. канд. богослов'я (ухвалу Ради КДА від 10.06.1910 затверджено митрополитом Київським і Галицьким *Флавіаном* (*Городецьким*) 23.06.1910).

У 1910 вступив на юрид. ф-т ім. Ун-ту Св. Володимира (нині – Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка). З серпня 1910 до жовтня 1911 відвідував також Пед. курси при Київ. навч. окрузі, які закінчив із званням дійсного слухача. Восени 1913 подав на розгляд юрид. ф-ту твір «Ограничение гражданской правоспособности в русском действующем праве» (загальним обсягом 892 с. «більшого формату»), в якому виявив ґрунтовне знання предмета і здатність до самостійного наук. дослідження. На підставі схвального відгуку відомого фахівця у галузі цивільного права проф. В. І. Синайського у 1914 твір Б. було відзначено Радою ун-ту золотою медаллю. У 1913–14 брав активну участь у роботі цивілістичного студентського гуртка під керівництвом В. І. Синайського. Кілька доповідей Б., виголошених на його засіданнях, згодом було опубліковано у збірнику «Труды цивилистического студенческого кружка при Университете Св. Владимира».

Після закінчення юрид. ф-ту з дипломом 1-го ступ. (31.05.1914) був залишений в ун-ті

* За даними власноручно заповненої у 1914 анкети (ІР НБУВ. – Ф. 175. – № 1228. – Арк. 2).